

APĂRAREA ÎNCEPE ACASĂ

General-maior Vasile TOADER

*Locțiitorul pentru operații și instrucție
al șefului Statului Major al Apărării*

O simplă scanare a mediului de securitate actual detectează o intensificare certă a complexității, instabilității și incertitudinii acestuia și nu există motive care să ne facă să credem că se întrevade o tendință de detensionare în viitorul apropiat. Războaiele sunt ambalate în forme diferite față de ceea ce eram obișnuiți să înțelegem printr-un conflict clasic și, cel mai important, nu se declară.

Amenințări convenționale, hibride și asimetrice se interconectează în diferite moduri și tipare, de la Marea Baltică la Marea Neagră, până la Marea Mediterană și Atlanticul de Nord, fiind generate de actori statali și nonstatali ori de state eșuate aparținând spațiului de instabilitate ce înconjoară Europa, cu ramificații în Orientul Mijlociu și Africa de Nord.

Observăm că a fost declanșată o competiție acerbă pentru controlul Arcticii, însă tensiunile dintre SUA și Iran de la începutul acestui an au înroșit zona Orientului Mijlociu pe barta lumii! Pericolul escaladării unui conflict armat a fost la cote extrem de mari... Din fericire, rațiunea a avut, deocamdată, întâietate. Pentru cât timp și în ce condiții, rămâne de văzut.

Imaginea de ansamblu este completată de o adevărată cursă a înarmărilor în care SUA, China și Rusia conduc detașat, exploatănd la maxim beneficiile actualei revoluții tehnologice. De la sateliți militari la utilizarea rețelelor de socializare și la rachete hipersonice și drone de atac, până la avioane de tip stealth, totul indică o nevoie de re poziționare a fiecărui actor statal, atât la nivel regional, cât și global.

Dacă ne raportăm strict la aria noastră de interes, în afara provocărilor din Balcani, suntem martorii unei situații extrem de complexe în Regiunea Mării Negre, o zonă geostrategică ce a devenit prioritară pentru Rusia. Odată cu anexarea ilegală a Crimeei în 2014, recrudescența politicii externe, de forță, a Federației Ruse a devenit un fapt care nu mai trebuie demonstrat, iar proiectarea instabilității la toate nivelurile a devenit instrumentul preferat de Kremlin în intenția sa de a schimba statu-quo-ul global în favoarea sa.

Începând din 2004, există o creștere permanentă a facilităților militare în peninsula Crimeea, incluzând aici și consolidarea capabilităților A2/AD în regiune. Este evident că deținerea controlului de către Rusia în Marea Neagră i-ar asigura acesteia capacitatea de a-și proiecta puterea atât pe teritoriul Europei, în special în zona Balcanilor și a Europei Centrale, cât și în estul Mediteranei, sudul Caucazului și nord-vestul Asiei.

Atacul unei nave ucrainene de către forțele ruse, în noiembrie 2018, reprezintă un semnal de alarmă privind fragilitatea securității în Marea Neagră. De asemenea, este vizibil efortul Rusiei care recurge la o serie de tactici menite să împiedice accesul în Marea Neagră și în Marea Baltică. Un exemplu în acest sens sunt exercițiile militare organizate în Marea Neagră, care au cauzat restricționarea traficului maritim și au avut ca obiectiv limitarea activității NATO în regiune. Un astfel de mediu de securitate instabil prezintă un risc nu doar pentru țările riverane Mării Negre, ci pentru întregul flanc estic al Alianței.

Măsurile de contracarare a acestei stări de fapt au fost deja demarate, atât la nivelul Alianței, cât și al statelor membre, și ele țin, în general, de intensificarea descurajării și întărirea posturii NATO, prin asigurarea unei prezențe înaintate în flancul estic. Dincolo însă de orice măsuri concrete, puterea Alianței rezidă în unitatea, solidaritatea și coeziunea membrilor săi, și acestea sunt valorile care trebuie protejate cu orice preț.

Deciziile luate la Summitul NATO din Țara Galilor, în 2014, au reprezentat un punct de cotitură privind conceptul de apărare colectivă al Alianței. Implementarea Planului de acțiune pentru creșterea capacității operaționale a NATO (RAP – Readiness Action Plan) a crescut nivelul de răspuns al aliaților. În 2016, la Summitul de la Varșovia, printr-o serie de decizii importante, NATO a avizat o postură de apărare și descurajare credibilă și solidă, precum și o prezență înaintată în flancul estic al Alianței. Mai mult, în anul 2018, la Bruxelles, aliații s-au focusat pe consolidarea solidarității transatlantice, pe bugetele destinate apărării și întărirea capacităților de apărare și descurajare. Obiectivele României s-au regăsit corect reflectate în deciziile adoptate la Bruxelles. Astfel, deciziile privind creșterea profilului Mării Negre, consolidarea Brigăzii Multinaționale de Sud-Est (MN BDE-SE) pentru a fi capabilă să acționeze în toate situațiile, dezvoltarea în țara noastră a unui comandament NATO de forțe terestre de nivel corp de armată, în contextul adaptării structurii de comandă a Alianței, reprezintă exemple concrete că obiectivul principal al României, de consolidare a flancului estic al NATO, a fost îndeplinit. Nu mai puțin relevante sunt deciziile prin care s-au stabilit: promovarea abordării omnidirecționale a flancurilor aliate, în vederea distribuirii echitabile a sprijinului NATO în regiunea sudică și estică, pentru o poziție de descurajare și apărare a Alianței sustenabilă și credibilă, precum și creșterea profilului național în cadru aliat, prin evidențierea contribuției constante a țării noastre la eforturile aliate pe linia proiectării stabilității.

România a înțeles că apărarea începe acasă și a alocat, în acest sens, un buget care să asigure predictibilitate eforturilor de modernizare ale organismului militar, comitent cu îndeplinirea tuturor angajamentelor operaționale asumate în calitate de stat membru al Alianței și de pilon de stabilitate în această parte a Europei. De remarcat, astfel, determinarea țării noastre de a continua îndeplinirea angajamentelor pentru o partajare echitabilă a sarcinilor în cadrul Alianței, pe cele trei paliere – cash, capacități și contribuție la operații și misiuni.

Participarea la operațiile și misiunile internaționale pentru onorarea angajamentelor asumate în cadrul NATO și UE constituie una dintre prioritățile Armatei României. Astfel, în anul 2020, Armata României va participa cu un efectiv de 2.376 de militari și civili la misiuni și operații în afara teritoriului statului român, în creștere cu 474 de militari față de anul precedent. În timp ce, pentru anul 2019, elementul de noutate al implicării României în teatrele de operații globale a fost constituit de participarea cu un detașament de elicoptere militare la misiunea multidimensională integrată ONU de stabilizare din Republica Mali, în 2020, România va participa cu o navă comandant la misiunile NATO din Marea Neagră și din Marea Egee.

În continuare, participarea la misiunea Resolute Support din Afganistan rămâne o prioritate a contribuției Armatei României la misiuni și operații internaționale. Pe lângă direcțiile principale de efort în cadrul NATO, respectiv teatrele de operații din Afganistan și Kosovo, Armata României va continua misiunea cu un detașament de apărare antiaeriană în cadrul grupului de luptă pentru asigurarea prezenței înaintate consolidate/ eFP (Enhanced Forward Presence) din Polonia, precum și participarea cu capacități maritime la grupările navale permanente ale NATO. În același timp, se vor asigura resursele necesare contribuției la misiunile de observare, monitorizare și instruire sub egida ONU, UE și OSCE.

Contribuția la inițiativele de cooperare în domeniul dezvoltării capacităților pentru apărare derulate la nivelul NATO sau al UE reprezintă, de asemenea, o prioritate la nivelul Armatei României, în vederea dezvoltării capacităților naționale. În momentul de față, modelul de cooperare multinațională în domeniul apărării este reprezentat de inițiativa germană “Framework Nations Concept”. România a devenit membru al acestei inițiative

în iunie 2015 și este activ implicată pe cele două direcții urmărite, prima fiind constituirea unei mari unități de nivel de corp de armată, care să fie alocată NRF, prin afilierea unor unități luptătoare din cadrul Forțelor Terestre. Cea de a doua direcție o reprezintă domeniile de cooperare identificate la nivelul inițiativei (capabilities clusters), România contribuind la majoritatea clusterelor fie cu statut de participant, fie cu statut de observator. Totodată, în cadrul inițiativei, militarii români participă la o serie de activități de instruire, alături de militari germani și olandezi, pentru exersarea procedurilor de stat major, în perspectiva afilierii brigăzii mecanizate românești la Divizia de Reacție Rapidă/Division Schnelle Kräfte – DSK germană. Angajarea activă în această inițiativă contribuie la consolidarea poziției României în context aliat și demonstrează angajamentul țării noastre pentru dezvoltarea în comun de forțe și capacități necesare îndeplinirii nivelului de ambiție al Alianței, prin intensificarea cooperării cu aliații europeni.

PESCO este o inițiativă lansată în anul 2017 și reprezintă o formă intensificată de cooperare pe dimensiunea politicii de securitate și apărare comună (PSAC) pentru relansarea procesului de dezvoltare a capacităților de apărare la nivel european pe baze solide, prin reducerea duplicărilor și punerea în comun a resurselor și asigurarea forțelor necesare pentru executarea misiunilor și a operațiilor UE. România este angajată în mai multe proiecte urmărite în cadrul PESCO, precum: Comandamentul medical european – European Medical Command; Mobilitatea militară – Military Mobility; Centrul de competență pentru pregătire în vederea participării la misiuni UE – EU Training Mission Competence Centre/EU TMCC; Sisteme maritime semiautonom de luptă împotriva minelor marine – Maritime (semi-) Autonomous Systems for Mine Countermeasures – MAS MCM; Echipe de răspuns rapid la incidentele din spațiul cibernetic și asistență reciprocă în securitatea cibernetică – Cyber Rapid Response Teams and Mutual Assistance in Cyber Security; Instruire pentru operarea elicopterelor în condiții **hot and high** (la altitudini mari și temperaturi ridicate) etc.

Sub raport strategic, una dintre preocupările majore ale Statului Major al Apărării o constituie configurarea și realizarea pachetelor de forțe/grupurilor de luptă necesare pentru a răspunde oportun, în caz de necesitate, riscurilor și amenințărilor manifestate în zona de interes strategic a României.

Activitatea din domeniul înzestrării se desfășoară în paralel pentru peste 100 de programe de achiziții, unele fiind programe de înzestrare strategice. Însă, cel mai important aspect privind strategia de implementare a unor noi capacități de luptă este reprezentat, inclusiv în domeniul militar, de dezvoltarea resursei umane. Iar în această direcție, remarc faptul că, încă de la debutul principalelor programe de înzestrare (avionul F-16, sistemele de rachete Patriot etc.), a fost instruit, cu sprijinul necondiționat al partenerilor de alianță, personalul necesar exploatarea acestor noi sisteme de arme.

Am importat, în acest interval de timp, de la debutul programelor majore de înzestrare, nu doar tehnică și cunoștințe, ci și ceva mult mai greu cuantificabil, dar cu o extraordinară valoare intrinsecă: **o nouă mentalitate...**, care are la origini performanța bazată pe cunoștințe. Am învățat să obținem mai mult cu mai puțin, să anticipăm și să acționăm în consecință, să fim realiști.

În concluzie, se poate afirma că, în contextul unui mediu de securitate aflat într-o dinamică permanentă, cu decizii și acțiuni ale principalilor actori globali și regionali la limita tratatelor internaționale, România reprezintă un pol de stabilitate în Regiunea Mării Negre. Armata României este angrenată activ atât în principalele inițiative regionale, cât și în zonele de interes strategic ale partenerilor de alianță și își îndeplinește obligațiile asumate prin parteneriatele la care țara noastră a aderat, confirmând, astfel, statutul României de furnizor de securitate în cadrul NATO și UE.